

Verkiezingsprogramma
GroenLinks Schouwen-Duiveland
Gemeenteraad 2022-2026

**VOOR EEN KLIMAAT VEILIG, GROEN EN SOCIAAL
SCHOUWEN-DUIVELAND**

*Motto: Samenwerken aan een klimaatbestendig groen eiland
waar iedereen zich thuis voelt en zich kan ontplooiën.*

Beste lezer,

Het verkiezingsprogramma kijkt vooruit. Maar we hebben de afgelopen jaren niet stil gezeten. Daarom eerst een korte terugblik: wat hebben we met de eerdere steun van de kiezer bereikt? En waar moeten we extra op inzetten om onze idealen verder waar te maken?

In dit verkiezingsprogramma kun je lezen waar GroenLinks Schouwen-Duiveland voor staat en wat we willen bereiken met jouw steun. Help ons mee om dat waar te maken door op GroenLinks te stemmen op 16 maart 2022.

Het bestuur van GroenLinks Schouwen-Duiveland

Een korte terugblik

De afgelopen 4 jaar is GroenLinks vertegenwoordigd geweest in de gemeenteraad. Daarnaast maakten we ook deel uit van het college van Burgemeester en Wethouders. Zo hebben we onze idealen in kunnen brengen in het beleid van de gemeente. Omdat we deel uitmaakten van een coalitie met andere partijen hebben we ook concessies moeten doen, denk aan het knarrenhof, de regenboogvlag en de tiny forests voor basisscholen. Maar gelukkig kunnen we ook trots zijn op de vele punten waar we juist vorderingen op hebben gemaakt, met name op het gebied van de inclusieve samenleving: een samenleving waar iedereen meetelt.

Op sommige punten zijn de eerste stappen gezet en daar zal de komende jaren nog verder aan gewerkt moeten worden. Klimaatverandering is daarbij de belangrijkste uitdaging. De CO2 uitstoot leidt tot opwarming van de aarde met rampzalige gevolgen. De gemeente heeft onderzoek laten doen naar het CO2-vraagstuk en wat we hier lokaal aan kunnen doen. En er lopen al langer acties op het gebied van energiebesparing, energieopwekking, het hergebruik van materialen en het gebruik van materialen die minder belastend zijn voor het milieu.

Ook hebben we het ecoraster ontwikkeld om de biodiversiteit te bevorderen. Met het ecoraster worden natuurgebieden verbonden met behulp van (weg)bermen, oevers, waterlopen, dijken en akkerranden. Deze worden nu zo beheerd dat dit de kansen voor planten en dieren vergroot. Door ook de koppeling binnen het raster met de landbouw en recreatie op te zoeken, kan de natuur nog verder worden versterkt. Sowieso hebben we wat recreatie betreft ingezet op het behoud van onze natuurwaarden. Recreatieterreinen mogen niet verder uitgebreid worden en ook hebben we Brouwerseiland tegen kunnen houden.

Op het gebied van verkeer- en parkeerbeleid hebben we eveneens niet stil gezeten. We zijn aan de slag gegaan met het autoluw maken van de binnenstad van Zierikzee. Ook is nu gedurende het hoogseizoen de Hogezoom in Renesse rustiger en veiliger, omdat deze autovrij is gemaakt.

Naast een gezonde leefomgeving hebben we ook gewerkt aan de gezondheid van de inwoners zelf. Zo is Schouwen-Duiveland Vitaal opgericht. Hiermee werkt de gemeente samen met onderwijs, verenigingen en bedrijven om de mentale en fysieke gezondheid van de inwoners te verbeteren.

Tot slot is de gemeente steeds intensiever gaan samenwerken met de inwoners van het eiland. Er is een integrale aanpak om ideeën en plannen van inwoners actiever op te halen; met behulp van een digitaal platform kunnen inwoners direct in gesprek met de gemeente.

De volgende punten zijn eveneens dankzij GroenLinks tot stand gekomen:

- Het aanpakken van de gevolgen van een veranderend klimaat, zoals extreme droogte en wateroverlast.
- Een onderzoek naar het klimaatneutraal verwarmen van de wijk Malta in Zierikzee.
- Duurzame bussen van het Transferium van Renesse naar de stranden.
- Het beschikbaar stellen van elektrische deelauto's via SDopWeg.
- Het toestaan van tijdelijke natuur op lege kavels van industrieterreinen en bouwterreinen.
- De Kunstroute in Burgh-Haamstede.
- Hop on hop off shuttle van de parkeerterreinen in Zierikzee naar de binnenstad.
- Een materialenpaspoort om materialen in de bouw her te gebruiken (circulair bouwen).
- Groenonderhoud met behoud van biodiversiteit.
- Een inclusieve samenleving waarbij ook de LHBTIQ+ gemeenschap een actieve rol speelt.
- Het gebruiken van de Global Goals for Sustainable Development van de Verenigde Naties als leidraad voor een milieubewuster en sociaal beleid op inkoop.

Verkiezingen Gemeenteraad 16 maart 2022

De komende vier jaar willen we ons in de gemeenteraad weer hard inzetten voor een klimaat veilig, gezond en sociaal Schouwen-Duiveland. Daarvoor hopen we op jouw steun te kunnen rekenen. In ons onderstaand partijprogramma, kun je in detail lezen waar we jouw steun voor nodig hebben.

Als GroenLinks Schouwen-Duiveland hebben we voor de periode 2022-2026 vier hoofddoelen opgesteld, dit zijn:

- *Een klimaatbestendige groene samenleving*
- *Wonen voor iedereen in een gezonde omgeving*
- *Iedereen doet mee*
- *Goede zorg en goede voorzieningen*

Deze doelen willen we bereiken met een actieplan aan de hand van 10 thema's. Deze geven ook de richting aan voor de nadere invulling van het omgevingsplan dat in de komende periode door de raad moet worden vastgesteld.

1. Klimaatbestendig eiland

De gevolgen van klimaatverandering zijn steeds meer direct zichtbaar. Aan de ene kant kennen we zomers met extreme droogte, waarin we een tekort aan zoetwater hebben op het eiland. Aan de andere kant hebben we zware hoosbuien die leiden tot wateroverlast. Maar ook natuurbranden door droogte en een stijging van de zeespiegel zijn bedreigingen voor Schouwen-Duiveland die vragen om maatregelen.

Steeds meer mensen zijn ervan doordrongen dat we niet langer kunnen wachten om hiermee aan de slag te gaan. Maar wat kunnen we als gemeente zelf doen aan de oorzaken en ons wapenen tegen de gevolgen die we nu al zien?

De gemeente heeft al onderzoek laten doen naar de CO2 uitstoot en wat er moet gebeuren om dit terug te dringen om te voldoen aan een sluitend CO2 budget. Oftewel hoeveel CO2 moeten we minder gaan uitstoten met zijn allen om de opwarming van de aarde tot 1,5 graden te beperken? De aanbevelingen uit dit onderzoek willen we als GroenLinks omzetten in acties die tot meetbare effecten leiden.

We willen bevorderen dat de gemeente actief deelneemt aan pilots en proeftuinen, die vanuit het nieuwe Delta Kennisplatform Zeeland worden opgezet, gericht op innovatie op het gebied van energie, water en voedsel: thema's die hier volop spelen.

We staan voor het terugdringen van de CO2 uitstoot:

- Bij nieuw beleid de gevolgen voor de CO2 uitstoot integraal berekenen: zowel directe als indirecte effecten meenemen. Daartoe wordt er een CO2 balans opgezet.

- Ambtenaren, inwoners en ondernemers meer bewust maken over ons CO2 budget, met een concrete vertaling naar wat iedereen er zelf aan kan bijdragen en wat daarvan het effect zal zijn
- Meer duurzame energie opwekken en inwoners en ondernemers direct betrekken bij de plannen hiervan.
- Energie beter opslaan voor later gebruik.
- Grondstoffen gebruiken die later hergebruikt kunnen worden bij bouw, nieuwbouw en werken aan de openbare ruimte. (Circulair bouwen)
- Subsidiëren van woningisolatie of woningcompartimentering (zomer/winterwoning), zodat er minder warmte verloren gaat.
- Woonwijken aardgas vrij maken, in samenspraak met de inwoners van kern of wijk.
- Energie en warmte standaard opnemen in de stads- en dorpsvisies.
- Inwoners, ondernemers en toeristen aanzetten om meer lokaal te kopen.
- Zonnepanelen op alle daken die daar geschikt voor zijn.
- De daken van nieuwe te bouwen bedrijfsgebouwen standaard geschikt maken voor zonnepanelen.
- Stimuleren van het hergebruik van bestaande grondstoffen.
- "Nul op de meter" wordt de standaard bij nieuwbouw, oftewel dat een gebouw aan het eind van het jaar evenveel energie opgewekt heeft als verbruikt.
- Parkeerterreinen overkappen met zonnepanelen.
- Voldoende oplaadpunten voor elektrisch rijden met fiets en auto

We staan voor het wapenen van Schouwen-Duiveland tegen de bedreigingen van klimaatverandering:

- De openbare ruimte klimaatbestendig inrichten.
- Met onder andere Living Lab, het kenniscentrum bij het Watersnoodmuseum en het Delta Kennisplatform Zeeland meer kennis opbouwen rondom de risico's van klimaatverandering.
- Inzetten op klimaatrobuuste recreatieterreinen.
- Meer bomen en struiken in tuinen en minder tegels.
- Meer hemelwater opvangen en opslaan via oppervlaktewater of regenton, om het riool te ontlasten.
- Watertappunten in de kernen.
- Zoetwaterbuffering voor landbouw
- Inzetten op volhoudbare en natuurinclusieve landbouw, dat ook meerwaarde creëert door een samenhangende benadering van bodem(vruchtbaarheid), beheer (zoet) water, biodiversiteit en landschap.

2. Eerlijk wonen

Er is een groot woningtekort op het eiland; dit moet met de grootste urgentie worden aangepakt. Goed wonen is een eerste levensbehoefte. Het is jammer genoeg alleen niet voor iedereen mogelijk om een betaalbare woning te vinden in de stad of dorp van zijn keuze. We moeten dus inzetten op voldoende woningen voor iedereen die op het eiland wil blijven of komen wonen. Hierbij richten we ons op starters en op levensbestendige woningen, om de doorstroming van ouderen te bevorderen.

We zetten ons in voor reguliere woningbouw, maar ook voor tijdelijke woonvoorzieningen zoals modulaire woningen en tiny houses. Verder willen we dat de huidige woningvoorraad beter benut wordt. Zo moet het mogelijk worden dat woningen tijdelijk worden gesplitst, zodat er twee huishoudens kunnen samenwonen. Hierdoor kunnen ouders en kinderen samen een huis delen.

We staan voor een actieve rol van de gemeente:

- De gemeente neemt initiatief tot het bouwen van woningen.
- In de afspraken met Zeeuwsland wordt ingezet op voldoende betaalbare sociale huurwoningen en woningen voor starters in alle kernen
- In navolging van de gemeente Tilburg wordt op Schouwen-Duiveland een proef gestart om mensen die willen samenwonen, voor een bepaalde duur niet te korten op sociale uitkering.
- Renovatie van woningen gaat voor nieuwbouw: inbreiding in plaats van uitbreiding.
- Er moet meer groen komen, onder meer op niet benutte bouwkavels, gemeenschappelijke tuinen en speeltuinen.
- Er komen meer moestuinen, mini-bosjes en fruitbomen in de wijk.
- De gemeente helpt mensen om hun woning energiezuinig en gasvrij te maken: betere isolatie, zonnepanelen, aardwarmte en (hybride) warmtepompen.
- Huurwoningen worden op grote schaal verduurzaamd zonder dat de huurders op kosten worden gejaagd.
- Er komt meer diversiteit in het woningaanbod en woonvormen: levensloopbestendige woningen, woningen voor starters en voor ouderen, multifunctionele woningen, woningen voor groepen, tiny houses en wonen in een 'krasse knarrenhof'.
- Waar mogelijk worden leegstaande bedrijfspanden omgezet in appartementen voor starters, al dan niet voor bepaalde duur.
- Er komt een plicht tot zelfbewoning bij aankoop van een woning, om speculanten op de woningmarkt te weren, en om de kernen het hele jaar door leefbaar te houden.

3. Iedereen doet mee

We staan voor een samenleving waar iedereen de ruimte krijgt om zich te ontplooiën en waarbij autonomie centraal staat. Iedereen moet de kans krijgen deze basisbehoefte te vervullen en de gemeente moet daar dan ook de ruimte voor bieden. Uitgangspunt is daarbij dat mensen gelijkwaardig worden benaderd, ongeacht geloof, herkomst of geaardheid.

Ook willen we dat inwoners meer invloed hebben op het gemeentelijk beleid. Door ze de ruimte bieden om zelf met ideeën of initiatieven te komen, kunnen ze direct meedenken en meewerken aan de plannen van de gemeente. Zo wordt er ook gebruik gemaakt van de kennis en de ervaring van de inwoners van het eiland.

GroenLinks strijdt voor een inclusieve samenleving waarin iedereen gelijk behandeld wordt. Discriminatie is een wijdverspreid probleem in Nederland, ondanks het feit dat het in de Grondwet verboden is. Racisme, islamofobie, antisemitisme, angst voor immigranten en geweld tegen LHBTIQ+-personen: het komt dagelijks voor, op straat, op social media en in de politiek. Het leidt ertoe dat mensen minder kansen hebben en minder goede toegang hebben tot onderwijs, gezondheidszorg, en de arbeids- en woningmarkt. Dat is onacceptabel. GroenLinks is tegen discriminatie en (institutioneel) racisme en voor een inclusieve samenleving. We zijn voor snelle inburgering van immigranten en het opheffen van belemmeringen om mensen sneller laten meedoen.

We staan voor meer directe betrokkenheid van de inwoners:

- Bij belangrijke opgaven en beslissingen betreft de gemeente inwoners direct met behulp van burger participatie, bijv. met een burgerberaad.
- Alle inwoners hebben toegang tot goede en betaalbare voorzieningen en activiteiten zoals: dorpshuizen, buurtcentra, sportvoorzieningen, zwembaden, muziekonderwijs en bibliotheek.
- Dorpshuizen zijn DE centrale plaatsen waar de activiteiten in een dorp plaats vinden.
- De gemeente ondersteunt actief lokale initiatieven op sociaal terrein om stad, dorp en wijk levend en bruisend te houden.
- De gemeente zorgt ervoor dat mensen met een beperking toegang hebben tot de arbeidsmarkt. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van een niet volledig geprivatiseerde Zuidhoek.
- Asielzoekers en statushouders worden gastvrij ontvangen met goede opvang en zij worden begeleid bij de integratie en deelname aan de samenleving, De gemeente onderneemt actie om de wachtlijsten voor een woning voor statushouders te verkorten.
- Voldoende openbare toiletten voor iedereen.

- De gemeente investeert in ontmoetingsplekken en dorpshuizen om zo de sociale verbinding te vergroten en lokale initiatieven als sociale maaltijden te stimuleren.

We staan voor LHBTIQ+ acceptatie op het eiland:

- GroenLinks is voor het hijsen van de regenboogvlag op Coming Out Day als boodschap van de gemeente aan burgers, werknemers, scholen en bedrijven om open te staan voor diversiteit.
- We willen een altijd zichtbaar middel realiseren voor haar bewoners en toeristen zoals bijv. regenboog bankjes, fietspad of zebrapad voor tolerantie en acceptatie voor diversiteit
- Schouwen-Duiveland werft ambassadeurs om onder andere homoseksualiteit bespreekbaar te maken op onder meer scholen en sportclubs.
- In woon-zorgcomplexen zijn LHBTIQ+-ouderen natuurlijk welkom. We bevorderen dat zorginstellingen in Schouwen-Duiveland zich aansluiten bij de roze loper.
- Geslachtsregistratie door de overheid wordt afgeschaft.

We staan voor goede en toegankelijke voorzieningen voor mensen met een beperking:

- Schouwen-Duiveland is toegankelijk voor iedereen ook voor mensen met een fysieke beperking. Dit geldt ook voor voorzieningen als horeca en openbaar vervoer, daarbij ondersteunt de gemeente ondernemers met subsidie en advies.
- Schouwen-Duiveland is overal rolstoelvriendelijk.
- Met goede voorzieningen en hulpmiddelen zorgt de gemeente ervoor dat mensen met een beperking volwaardig mee kunnen doen in de samenleving;
- De gemeente werkt samen met de doelgroep verder de Lokale Inclusie Agenda en investeert in de acties die hieruit volgen.

4. Oudere, jongere en toekomstige generaties tellen mee

Alle generaties tellen mee. Daarom willen we dat de gemeente in haar beleid rekening houdt met zowel jongere als oudere generaties, maar ook de gevolgen voor toekomstige generaties laat meewegen.

We willen kinderen en jongeren helpen op te groeien tot gelukkige en tevreden mensen. Daarbij spelen scholen en voorzieningen een belangrijke rol. Juist nu, met de gevolgen van de maatregelen ter bestrijding van de covid-19 pandemie, is er extra aandacht nodig voor de jeugd. Leerachterstanden moeten ingehaald worden, sociale verbanden moeten hersteld worden en de voorzieningen voor de jeugd moeten terug op peil worden gebracht.

Voor ouderen is Schouwen-Duiveland een aantrekkelijke woonomgeving. We investeren in goede zorg, zodat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen, bewegen en sociaal functioneren.

Een gezonde leefstijl is belangrijk voor alle generaties, daarom ondersteunen we het gezondheidsprogramma Schouwen-Duiveland Vitaal. Zo wordt met behulp van scholen, verenigingen en bedrijven gewerkt aan een gezonde leefstijl in de directe leefomgeving.

We staan voor een gelukkige en gezonde jeugd:

- De gemeente zorgt voor goed en klimaatvriendelijk onderhoud van de schoolgebouwen.
- De gemeente investeert waar nodig in duurzame nieuwbouw van schoolgebouwen.
- Middelbare scholieren kunnen naar school op het eiland, daarom zorgt de gemeente ervoor dat het Pieter Zeeman Lyceum hier blijft.
- Het voortgezet onderwijs op het eiland wordt geholpen om de koppeling te maken met het HBO en Universiteiten, o.a. met het Living Lab Schouwen-Duiveland.
- Kinderopvang van 0-4 jaar is voor iedereen binnen handbereik en betaalbaar.
- We maken jongeren weerbaar door cyberpesten aan te pakken en te helpen met weerbaarheidstrainingen.
- De wachttijden in de jeugdzorg moeten korter, daarom wordt er gewerkt aan een betere coördinatie en regionale samenwerking in de jeugdzorg.
- Er wordt goede voorlichting gegeven over het gebruik van drugs en alcohol, daarbij zetten we in op preventie.
- Er wordt goede seksuele voorlichting gegeven aan de jongeren op het eiland.
- Alle kinderen op het eiland moeten kunnen zwemmen, daarom wordt schoolzwemmen bevorderd.
- Kinderen groeien op in een groene en gezonde omgeving, daarom investeren we in groene schoolpleinen en moestuinen op school.
- De gemeente werkt aan gezonde voedingspatronen van kinderen door het aanbod van gezonde voeding in schoolkantines te stimuleren, en te bevorderen dat elk kind een gezonde maaltijd heeft en dat er kookworkshops aan kinderen worden gegeven.
- Met het oprichten van een Walhallab wordt de relatie tussen onderwijs en praktijk versterkt. Zo kunnen kinderen hun talent ontwikkelen op basis van interesses.
- In de zomervakanties komt er een programma voor kinderen waarmee ingezet wordt op beweging, gezonde voeding en natuur.
- Binnen de steden en dorpen is er meer ruimte voor de jeugd om te spelen, te fietsen, te kletsen en te wandelen. Autoverkeer en parkeren wordt beperkt.
- Jongeren beslissen mee over zaken die hun aangaan.

We staan voor een gezonde en fijne leefomgeving voor ouderen:

- Met een niet-bureaucratische aanpak wordt er zorg op maat geleverd, waarbij de persoon centraal staat.
- Er wordt goede ondersteuning geboden aan mantelzorgers. Met dagopvang en respijtzorg worden zij ontlast. Ook krijgen mantelzorg praktische en emotionele hulp, zoals bijvoorbeeld training over de omgang met dementie of het in contact brengen met lotgenoten.
- Er zijn plekken en praathuisjes waar ouderen elkaar kunnen ontmoeten.
- Er zijn plekken waar ouderen samen kunnen sporten.
- Ouderen worden geholpen met gebruik van internet en andere digitale middelen.

We staan voor een fijn bewoonbaar eiland voor toekomstige generaties:

- De gemeente werkt vanuit het 7 generaties principe, waarbij er bij besluitvorming rekening gehouden wordt met de gevolgen voor de komende generaties.

5. Meer biodiversiteit en een gezonde leefomgeving voor mens en dier

Mens en dier gedijen beter in een leefomgeving met veel biodiversiteit. Door de natuur te versterken vergroten we de biodiversiteit. Hiermee willen we een gezonde en duurzame omgeving tot stand brengen voor huidige en toekomstige generaties.

We staan voor een gezonde leefomgeving met meer biodiversiteit:

- Er komt een integrale aanpak voor het klimaatbestendig maken van het eiland, waarbij we de kwaliteit van het landschap versterken en de biodiversiteit vergroten.
- Zowel binnen- als buitendijks versterken we de natuur, daarbij wordt er ook op toegezien dat (mede)gebruikers duurzaam met de natuur omspringen.
- Dierenwelzijn wordt bevorderd, daarbij is er geen ruimte voor bio-industrie.
- Herstel van het landschap door meer bomen te planten en landschapselementen te versterken met aanleg van hagen, beplanting op dijken, erfbeplanting en kleine hoogstamboomgaarden bij dorpen, mede met inzet vrijwilligers voor het onderhoud
- Met het Ecoraster worden natuurgebieden met elkaar verbonden zodat er op knooppunten de biodiversiteit bevorderd wordt.
- Lichtvervuiling wordt tegengegaan door gebruik te maken van ledlampen in de openbare ruimte en slimme verlichting, dat aangaat wanneer het nodig is.
- De akkers op het eiland worden niet overmatig bemest vanuit de bio-industrie elders op het eiland.

- We streven naar vermindering van pesticiden gebruik en géén toepassing van schadelijke middelen voor mens en natuur
- Houtstook mits goed uitgevoerd kan duurzaam zijn, er treedt echter ook overlast op in woonkernen. GL wil geen houtkachels in nieuwbouwwoningen in de bebouwde kom van dorpen en steden op SD. Verder is er voorlichting nodig over gebruik van droog hout en roetfilters om overlast te minimaliseren.
- Vuurwerk tijdens oud en nieuw wordt alleen centraal aangeboden.
- Door nog meer afval te scheiden, her te gebruiken en de circulaire economie te stimuleren halen we het landelijk doel van 100 kg afval per persoon per jaar.
- Zwerfafval op land en zee wordt aangepakt door de bron ervan aan te pakken en het illegaal dumpen te beboeten. Ook worden initiatieven om het op te ruimen gesteund en meer verzamelpunten gerealiseerd.
- Ecologisch maaibeheer wordt bevorderd, daarbij stimuleert de gemeente ook het waterschap om hier werk van te maken.
- Bij het onderhouden van bermen en groenstroken wordt uitgegaan van ecologisch bermbeheer.
- In tuinen en openbaar groen stimuleren we beplanting met soorten die van oudsher thuishoren op het eiland.
- Het herstel en de ontwikkeling van fruitboomgaarden wordt gestimuleerd.
- Er komt een Monitor Natuurkwaliteit bijvoorbeeld met behulp van de nectarindex.
- We stimuleren de biodiversiteit van akkerranden door boeren hiervoor te compenseren; voorwaarde is wel dat ze minimaal 3 jaar in stand worden gehouden, ook in de winter. Zo veel mogelijk aansluiting zoeken op het ecoraster.
- We versterken de samenwerking tussen natuur- en milieuorganisaties en landbouw- en terreinbeheerders.
- We vergroten de kennis over biodiversiteit en het belang ervan onder de inwoners en ondernemers.
- De gemeente sluit zich aan bij het Schone Lucht Akkoord.
- We ontwikkelen een koelte beleid om de steden en dorpen leefbaar te houden bij hoge temperaturen.

6. Een bruisende kunst- en cultuursector

Kunst en cultuur verrijkt ons leven, versterkt de identiteit, biedt ruimte voor sociale ontmoeting en discussie en draagt bij aan het toeristisch en economisch klimaat. Het is een maatschappelijk goed en vereist inzet van de gemeente. De cultuursector heeft veel last ondervonden van de covid maatregelen. Om herstel te bevorderen zijn gerichte maatregelen nodig.

We staan voor een bruisende kunst- en cultuursector:

- We zetten in op behoud en versterking van culturele voorzieningen zoals de bibliotheek, de muziekschool, muziekpodia, fiZi, theater, festivals, de lokale omroep en musea, daarbij bevorderen we de onderlinge samenwerking.
- We bevorderen creatieve uitingen via workshops, poppodia, summerschools, boerderijfestivals en creatieve festivals a la Oerol.
- We stimuleren de samenwerking met andere podia om zo het cultuuraanbod te versterken.
- We versterken de identiteit van het eiland door kunst in de openbare ruimte, zoals op rotondes en pleinen.
- Met een degelijk subsidiebeleid versterken we de culturele sector.
- Met een masterplan wordt de potentie van kunst en cultuur op het eiland in kaart gebracht en verder versterkt.
- De gemeente stimuleert en erkent talent en ambacht.

7. Recreatie met aandacht voor natuur

Ons prachtige eiland is een paradijs voor allerlei vormen van recreatie, zowel voor inwoners als voor gasten. Met de kustvisie is er een kader geschetst van wat er wel en niet is toegestaan aan de kust qua recreatieontwikkeling: dus geen strandslaaphuisjes en geen overnachtingen op het strand. Toch is er veel druk om nabij de kust recreatievoorzieningen te ontwikkelen en bestaande voorzieningen op te waarderen. Dit gaat vaak ten koste van gebruikers met een wat smallere beurs. Wij vinden het belangrijk dat er ook mooie recreatievoorzieningen zijn en blijven voor deze categorie recreanten. We willen voorkomen dat er langs de oevers van de Grevelingen en de Oosterschelde nieuwe parken worden gebouwd, zodat op bepaalde plekken recreatie niet in het gedrang komt met de natuur. Wij willen de kernkwaliteiten van Schouwen-Duiveland (ruimte, landschap, karakteristieke kernen, zee, natuur, cultuur, duisternis, zon, water, wind, maar ook respect en saamhorigheid) beschermen, zinvol benutten en veilig stellen voor de toekomst.

We staan voor recreatie met aandacht voor de natuur:

- Alleen natuur verantwoorde recreatie wordt toegestaan. Er is geen ruimte voor grootschalige nieuwe projecten, ook niet in de polders.
- We stimuleren het verbeteren van bestaande recreatievoorzieningen met respect voor de natuur.
- We waren al tegen Brouwerseiland, en zijn ook tegen grootschalige plannen met de Schelphoek.
- Het beheer van de Grevelingen vereist meer aandacht en moet worden verbeterd.

- Er moet een doorlaatmiddel komen in de Brouwersdam zodat de waterkwaliteit van het Grevelingenmeer sterk wordt verbeterd. Ook moet de Flakkeese spuisluis zo snel mogelijk weer in gebruik worden genomen.
- De gemeente waarborgt de rust op het strand. Er worden gedragsregels verspreid onder toeristen wat betreft honden en paarden. Er is geen ruimte voor schaalvergroting van strandpaviljoens.
- De gemeente en de RUD handhaven streng bij het niet naleven van de regels. Dit geldt bijvoorbeeld voor de hoogte van kampeershuisjes, maar ook andere illegale activiteiten worden afgestraft.
- Met mooie fietspaden en groene ruimtes in en rond de kernen, stimuleren we de inwoners om te wandelen, te fietsen of te sporten in de eigen omgeving.
- We voorkomen dat de leefbaarheid in de kernen achteruitgaat door een teveel aan recreatie, een toename van B&B's en tweede huizen.
- Sportaccommodaties zijn kwalitatief op orde en sportverenigingen worden ondersteund.
- Er zijn voldoende toegankelijke plekken voor watersport (zwemmen, kitesurfen en strandplezier).
- De gemeente bevordert spreiding van recreatiemogelijkheden over de seizoenen

8. Duurzaamheid en innovatie versterken onze economie

Schouwen-Duiveland kenmerkt zich door een krachtige economie: een sterk MKB, een sterke duurzame, toeristische sector en een sterke landbouwsector, maar ook een waardevolle creatieve industrie. Innovatie is nodig om te komen tot een circulaire, duurzame economie. Met een lokaal geldsysteem kan de lokale economie versterkt worden (bedrijven investeren en kopen lokaal) en de ketens verkort. GroenLinks wil dat er onderzoek wordt gedaan naar de invoering van zo'n lokaal geldsysteem om de lokale economie en de lokale producenten te stimuleren.

Innovatieve bedrijvigheid wordt gestimuleerd, zodat er meer hoogwaardige werkgelegenheid wordt gecreëerd. We leren van de koploperbedrijven en zorgen dat er op het eiland toekomst is voor iedereen die hier van school komt. In dit kader past ook het initiatief voor het Living Lab Schouwen-Duiveland, gericht op het aanpakken van vragen uit de praktijk met inzet van kennis en onderzoek. Onder regie van de gemeente, werken in het Living Lab mensen uit de praktijk samen met het Pieter Zeeman Lyceum, hogescholen en universiteiten aan de verduurzaming van de landbouw en aan zilte teelten. Deze unieke samenwerking heeft allerlei voordelen voor de samenleving en zou ook op andere terreinen versterkt moeten worden.

Innovatieve ecologisch verantwoorde circulaire landbouw wordt gestimuleerd: land- en tuinbouwbedrijven met nieuwe technologieën, waardoor veel minder water en energie wordt verbruikt en zo weinig mogelijk bestrijdingsmiddelen zodat de insecten niet verdwijnen. Meer aandacht voor dierenwelzijn: inzetten op verdere ontwikkeling van diervriendelijke en biologische landbouw en van teelt van zeewier, schaal- en schelpdieren, zilte landbouw en deze

waar mogelijk koppelen met natuurbeheer (akkerranden, akkervogels, bosjes) en kustbeheer: schelpdierbanken, en educatie.

Landbouwproductie voor de (liefst lokale) biobased economy stimuleren, zodat switchen naar meer duurzame producten mogelijk wordt. De gemeente stimuleert biologische landbouw

We staan voor een innovatieve en duurzame economie:

- De gemeente investeert in Bedrijven Investeringszones (BIZ Zierikzee en Renesse).
- Om bedrijven te verduurzamen, kunnen ondernemers subsidie aanvragen en advies inkopen met door de gemeente verstrekte vouchers.
- Stimuleren en investeren in samenwerking met kennisinstututen via Living Lab.
- Een duurzame toeristische agenda.
- Er wordt onderzoek verricht naar een lokaal geldsysteem.
- Inkoop door de gemeente vindt zoveel mogelijk lokaal plaats; bij gebleken gelijke geschiktheid wordt de voorkeur gegeven aan een lokale leverancier.
- De Global Goals for Sustainable Development van de Verenigde Naties worden ingezet als inkoopinstrument. De gemeente koopt zoveel mogelijk in bij leveranciers en aannemers die een bewezen milieu- of sociale prestatie leveren. Denk hierbij aan certificering, maar bijvoorbeeld ook door het gebruik van emissieloos vervoer, biologische grondstoffen, etc..
- We stimuleren een innovatief klimaat voor de groei van duurzame en sociale bedrijven.
- Er worden keuzes gemaakt om de stikstof uitstoot verder te verlagen, om woningbouw en andere projecten mogelijk te maken waarvan bedrijven en inwoners kunnen profiteren.
- We zetten verder in op klantvriendelijk en efficiëntie : er wordt ingezet op digitaal werken met behoud en waar nodig versterking van klantgerichtheid. Ambtenaren werken niet standaard op het gemeentehuis, we schaffen de papieren parkeervergunningen af en parkeercontroles worden digitaal.
- Om de werkgelegenheid te bevorderen zetten we in op innovaties, gericht op een groene economie en duurzame energie zodat ook hoger opgeleide jongeren hier aan de slag kunnen.
- Goed internet, ook in het buitengebied; dus ook daar aanleg glasvezelkabels.

9. Voorzieningen bereikbaar voor iedereen

Schoon en goed vervoer is van levensbelang voor iedereen. Schouwen-Duiveland heeft niet in alle kernen alle voorzieningen en sommige voorzieningen liggen zelfs niet binnen onze gemeente (bijvoorbeeld hoger onderwijs of ziekenhuis). Mobiliteit is een belangrijke voorwaarde om deel te nemen aan activiteiten en gebruik te maken van voorzieningen.

We staan voor schoon en goed vervoer:

- De gemeente bevordert vraaggestuurd en duurzaam (elektrisch) openbaar vervoer.
- Ook in plaatsen die niet onder het OV netwerk vallen moet er betaalbaar OV komen; eventueel met de inzet van vrijwillige chauffeurs.
- De mobiliteit van mensen zonder eigen vervoer vergroten, door sociaal vervoer in samenwerking met vrijwilligersorganisaties mogelijk te maken en elektrische (deel)auto's in te zetten.
- Het ontwikkelen van mobiliteitshubs, waar bushaltes, carpoolplaatsen, deelauto's en -fietsen samenkomen en worden voorzien van digitale informatieborden.
- Meer snelle busverbindingen met een vrije busbaan naar Goes en Rotterdam.
- Vrachtwagens en bestelbussen uit woonkernen weren, uitleveren via lokale distributiecentra mogelijk maken met elektrische voertuigen.
- Een fietsveilig eiland, waar binnen de bebouwde kom de fietser meer plek verdient dan de auto.
- Meer oplaadpalen voor elektrische auto's en fietsen.
- Gescheiden fiets- en wandelpaden, met name in het duingebied.
- Een veilig fietsnetwerk, zoals over de Roterijdijk, traject Dreischor – Schuddebeurs.
- Het bestaande fietspadennetwerk verbeteren in het landschap en hierbij aansluiten bij plan Ecoraster.
- Een extra ontsluiting van Zierikzee ter hoogte van het havenkanaal, zodat het verkeer op meerdere manieren de stad in en uit kan en de N59 en het kruispunt bij het gemeentehuis wordt ontlast.
- Duidelijke parkeerverwijzingen in Renesse.
- Doorontwikkeling van het Transferium met onder andere deelfietsen, laadpunten en elektrisch natransport.
- Inzetten op een proef met autonoom rijden voor het landelijk gebied.
- Het wagenpark van de gemeente is fossielvrij in 2030.

10. Een financieel gezond eiland

Met een goede balans tussen de uitgaven en de inkomsten kunnen we ervoor zorgen dat de gemeente een gezonde financiële uitvoering op na houdt. Wel is het zaak dat er geen geld opgepot wordt, maar daar terecht komt waar het nodig is, zonder daarbij de financiële risico's uit het oog te verliezen.

We staan voor een financieel gezond eiland:

- We zorgen voor een goede balans tussen inkomsten en uitgaven.

- We kijken kritisch naar de prestaties en effectiviteit van het gemeentelijk apparaat
- Met een lokale rekenkamer sturen we op doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid.
- Het traject bij aanbestedingen wordt kritisch gevolgd en waar nodig wordt er een second opinion uitgevoerd.
- Met goed risicomanagement worden alle financiële risico's in kaart gebracht, zodat de gemeente niet onverwachts voor grote uitgaven komt te staan.
- Geld wordt niet opgepot maar uitgegeven aan zaken waar de inwoners en ondernemers voordeel van hebben.
- We werken aan een houdbaar financieringsmodel van (jeugd)zorg.

Dit doen we samen

GroenLinks is een verantwoordelijke partij die trots is dat ze de inwoners mag vertegenwoordigen in de gemeenteraad van Schouwen-Duiveland en deel uitmaakt van het college van burgemeester en wethouders. Via regelmatige berichtgevingen (site, sociale media en o.a. de Wereldregio) houden we je op de hoogte over de keuzes die we maken en de afwegingen die hieraan ten grondslag liggen. Het verkiezingsprogramma beschouwen we als een levend document. Op basis van nieuwe ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht kunnen onderwerpen meer of minder belangrijk worden. We houden de voelhorens open en staan open voor reacties. We hopen op jouw interesse te kunnen rekenen voor wat we doen en vragen je om jouw mening met ons te delen. Wij werken graag met je samen aan een klimaatbestendig, groen, gezond en duurzaam Schouwen-Duiveland. We zijn er voor jou!

De gemeente willen we verder ontwikkelen tot een sterk servicegerichte organisatie in dienst van de inwoners, bedrijven en gasten. Waar nodig wordt er samengewerkt met andere gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland. We vinden het van groot belang dat de gemeente de participatie van inwoners in de plannen van de gemeente vanaf het vroegste stadium bevordert en gebruik maakt van de kennis en ervaring die bij inwoners aanwezig is.

Jijzelf: GroenLinks benadert inwoners en belangengroepen op het eiland om na te gaan wat er leeft en met welke knelpunten zij van doen hebben, en vooral, wat daaraan gedaan kan worden. We vragen mensen naar hun mening over zaken en naar verbeterpunten. Op deze manier willen we onze rol in de gemeente zo invullen dat het gaat om dingen die ertoe doen. Laat dus van je horen!

Wil je reageren? Mail ons via henkstruijk@kpnmail.nl

Kunnen wij op jou rekenen?

Stem 16 maart 2022 GroenLinks!